

Apstiprinu:

Valsts valodas centra direktors M. Baltiņš

PUBLISKAIS PĀRSKATS
VALSTS VALODAS CENTRA DARBĪBU
2009. GADĀ

1. Pamatinformācija

1.1. Iestādes juridiskais statuss – tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiesās pārvaldes iestāde. Juridiskais statuss noteikts Valsts valodas likumā (26. panta otrā daļa) un Ministru kabineta 2005. gada 22. marta noteikumos Nr. 202 "Valsts valodas centra nolikums". Valsts valodas centrs izveidots 1992. gadā. Īstenojot Ministru kabineta 2009. gada 12. marta rīkojumā Nr. 192 "Par valsts aģentūras "Tulkošanas un terminoloģijas centrs" reorganizāciju" (prot. Nr. 17 52. §) noteikto, ar 2009. gada 1. jūliju Valsts valodas centram pievienota valsts aģentūra "Tulkošanas un terminoloģijas centrs".

1.2. Politikas joma, par kuru iestāde ir atbildīga – valodas politikas īstenošana (juridiskā aspektā), nodrošinot valsts valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību.

Iestādes funkcijas:

veikt normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā;

aizsargāt valsts valodas lietotāju tiesības un intereses;

noteikt valsts valodas lietojumu valsts un sabiedriskās dzīves jomās (normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos);

sekmēt valodas kultūrvides sakārtošanu, īpaši veicinot valstij raksturīgo vietvārdu atjaunošanu un aizsardzību;

veicināt latviešu valodas pilnvērtīgu funkcionēšanu Eiropas Savienības institūcijās;

veikt Latvijas Republikai saistošo starptautisko līgumu un konvenciju, kā arī ar Eiropas Savienības normatīvo aktu piemērošanu saistīto dokumentu oficiālos tulkojumus latviešu valodā;

tulkot Latvijas Republikas tiesību aktus Eiropas Savienības dalībvalstu valodās;

tulkot ar Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) darbību saistītos dokumentus latviešu valodā;

sagatavot priekšlikumus vienotas, latviešu valodas normām atbilstošas terminoloģijas lietošanai normatīvajos aktos;

izstrādāt un attīstīt tiesību aktu tulkošanas metodiku.

1.3. Iestādes darbības mērķis – īstenot valsts politiku attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā un nodrošināt valsts pārvaldes iestādes un sabiedrību ar valsts un starptautisko organizāciju izdoto tiesību aktu un citu dokumentu oficiāliem tulkojumiem, kā arī panākt saskaņotas terminoloģijas lietojumu Latvijas Republikas tiesību aktos un to tulkojumos.

Valsts valodas centrs īsteno valsts pamatbudžeta programmu Nr. 08.00. "Valsts valodas funkciju atjaunošana un nostiprināšana".

1.4. Pārskata gada prioritārie uzdevumi:

➤ pārraudzīt *Valsts valodas likuma* ievērošanu;

➤ reglamentēt valsts valodas lietojumu valsts un sabiedriskās dzīves sfērās normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos;

- iesniegt priekšlikumus valsts valodas normatīvo aktu pilnveidošanai;
- skaidrot un popularizēt valodu funkcionēšanas pamatprincipus Latvijā;
- organizēt latviešu valodas aizsardzības darbu;
- veicināt latviešu valodas kultūras attīstību un nodrošināt valodas pareizu lietošanu;
- saglabāt, atjaunot un aizsargāt vēsturiski pareizos un latviskai kultūrvidei raksturīgos Latvijas vietvārdus, reglamentēt to lietošanu oficiālajos tekstos un izdevumos;
- veicināt latviešu valodas zinātnisko pētniecību;
- popularizēt latviešu valodu pasaulē;
- veicināt latviešu valodas pilnvērtīgu funkcionēšanu Eiropas Savienības institūcijās;
- veikt Latvijas Republikai saistošo starptautisko līgumu un konvenciju, kā arī ar Eiropas Savienības normatīvo aktu piemērošanu saistīto dokumentu oficiālos tulkojumus latviešu valodā;
- tulkot Latvijas Republikas tiesību aktus Eiropas Savienības dalībvalstu valodās;
- tulkot ar Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) darbību saistītos dokumentus latviešu valodā;
- sagatavot priekšlikumus vienotas, latviešu valodas normām atbilstošas terminoloģijas lietošanai normatīvajos aktos;
- izstrādāt un attīstīt tiesību aktu tulkošanas metodiku.

1.5. Padotības iestāžu Valsts valodas centram nav.

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums:

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	290 744	920 261	680 940
1.1.	dotācijas	290 744	532 487	532 487
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	330 100	135 210
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	290 744	920 261	680 940
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	290 744	914 661	675 340
2.1.1.	kārtējie izdevumi	290 744	914 661	675 340
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	5600	5600

2.2. Valsts pamatbudžeta programmas *Valsts valodas funkciju atjaunošana un saglabāšana* plānoto darbības rezultātu izpilde:

rezultatīvais rādītājs	plāns	faktiskā izpilde
➤ iestāžu skaits	1	1
➤ štata vienību skaits	39	39
➤ izstrādātie tiesību aktu projekti	2	4
➤ Eiropas Savienības u.c. starptautisko tiesību aktu tulkojumi latviešu valodā (lappušu skaits)	> 5500	15 000
➤ Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumi ES dalībvalstu valodās (lappušu skaits)	> 2600	2217
➤ ar Latvijas dalību NATO saistīto dokumentu tulkojumi latviešu valodā (lappušu skaits)	> 5000	4781
➤ terminu apkopošana un publiskošana brīvpieejas datubāzēs (jauno terminu skaits)	30 000	31 077
➤ valsts valodas lietošanas izpildes kontrole iestādēs un uzņēmumos (pārbaužu skaits)	6000	4720
➤ izskatīto administratīvā pārkāpuma lietu skaits valsts valodas lietošanas jomā	2000	2315
➤ uzlikto administratīvo sodu skaits	800	835
➤ par valsts valodas lietotāja tiesībām organizēto sabiedrības informēšanas pasākumu skaits	4	4
➤ sniegto TV un radio interviju skaits	10	20
➤ profesionālās sagatavotības semināri	10	10

2.3. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze:

- rezultatīvā rādītāja "izstrādātie tiesību aktu projekti" izpilde nodrošināta par 200 % sakarā ar nepieciešamību nodrošināt šā pārskata 1.1. punktā minēto iestāžu reorganizāciju;
- rezultatīvā rādītāja "Eiropas Savienības u.c. starptautisko tiesību aktu tulkojumi latviešu valodā" izpilde nodrošināta par 273 % īpaši pesimistiskas prognozes dēļ, ņemot vērā sākotnējās neskaidrības par tulkošanai pieejamajiem līdzekļiem sakarā ar paredzēto iestādes reorganizāciju;
- rezultatīvā rādītāja "Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumi ES dalībvalstu valodās" izpilde nodrošināta par 85 %, ņemot vērā neskaidrības sakarā ar paredzēto iestādes reorganizāciju un nepieciešamību mainīt Latvijas Republikas tiesību aktu tulkošanas modeli;
- rezultatīvā rādītāja "ar Latvijas dalību NATO saistīto dokumentu tulkojumi latviešu valodā" izpilde nodrošināta par 96 % no plānotā, tomēr šo funkciju var uzskatīt par izpildītu pilnā apjomā, jo finansējums šīs funkcijas veikšanai tika piešķirts ar 2009. gada 2. ceturksni, turklāt pilnā mērā veikti visi Aizsardzības ministrijas pasūtītie dokumentu tulkojumi;
- rezultatīvā rādītāja "terminu apkopošana un publiskošana brīvpieejas datubāzēs" izpilde nodrošināta par 104 %, apmierinot palielināto sabiedrības pieprasījumu pēc jauniem termiņiem;
- rezultatīvā rādītāja "valsts valodas lietošanas izpildes kontrole iestādēs un uzņēmumos" izpilde nodrošināta par 78 % tādēļ, ka rādītāja vērtība bija plānota pilnam inspektoru skaitam 2009. gada sākumā (18). Tā kā pārskata

periodā par 11 % samazinājās inspektoru skaits, kā arī par 20 % tika samazināts atalgojums, kopumā tendence rādītāja izpildei uzskatāma par stabilizējošu;

- rezultatīvā rādītāja "izskatīto administratīvā pārkāpuma lietu skaits valsts valodas lietošanas jomā" izpilde nodrošināta par 116 % lielo iestāžu un uzņēmumu specifikas dēļ;
- attiecīgi par 104 % nodrošināta rezultatīvā rādītāja "uzlikto administratīvo sodu skaits" izpilde;
- rezultatīvā rādītāja "sniegto TV un radio interviju skaits" izpilde nodrošināta par 200 % sakarā ar palielināto sabiedrības interesi valodas politikas īstenošanu, kā arī abu iestāžu reorganizāciju;
- pārskata periodā nodrošināta pārējo rezultatīvo rādītāju adekvāta izpilde.

2.4. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums:

valsts budžeta līdzekļi izlietoti efektīvi, pārskata perioda 2. pusgadā konsolidējot divu tiešās pārvaldes iestāžu rīcībā esošos finanšu, personāla un materiālos resursus atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 12. marta rīkojumā Nr. 192 noteiktajam.

2.5. Jaunas politikas iniciatīvas pārskata periodā netika īstenotas.

2.6. Būtiskākie pakalpojumi:

- saskaņā ar Ministru kabineta 2005. gada 4. oktobra noteikumiem Nr. 750 "Noteikumi par Valsts valodas centra sniegto maksas pakalpojumu cenrādi" iestāde ir tiesīga sniegt šādus maksas pakalpojumus:
 - ✓ izsniegt izziņas par valsts valodas prasmes apliecību autentiskumu;
 - ✓ izsniegt izziņas par komersanta vai organizācijas nosaukuma atbilstību Valsts valodas likuma prasībām;
 - ✓ izsniegt izziņas par vietvārdu pareizrakstību.

Neesoša pieprasījuma dēļ maksas pakalpojumi pārskata gadā netika sniegti.

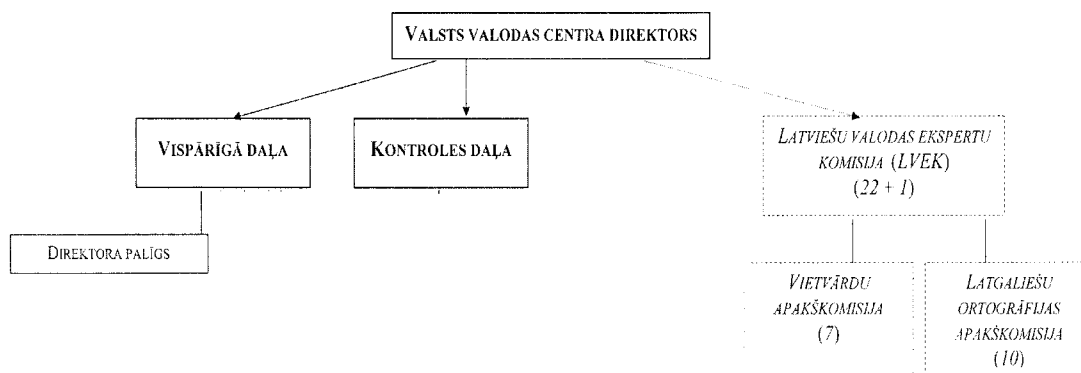
- starpiestāžu pakalpojumi, kuru rezultāts ir nepieciešams citas iestādes funkciju izpildei vai pakalpojumu nodrošināšanai – ziņu sniegšana pēc tiešās pārvaldes iestāžu (Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības satura centra, Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Uzturēšanās atļauju nodaļas, Rīgas domes Rīgas Dzimtsarakstu nodaļas u.c.) pieprasījuma par laikā no 1993. līdz 2001. gadam personām izsniegto valsts valodas prasmes apliecību autentiskumu.
Pārskata periodā iestādēm sniegta informācija par 800 valsts valodas prasmes apliecību autentiskumu.
- konsultāciju sniegšana fiziskām un juridiskām personām valsts valodas lietošanas jomu reglamentējošo normatīvo aktu piemērošanas jautājumos, kā arī latviešu valodas normu, pareizrakstības, terminoloģijas jautājumos – pārskata periodā sniegtas 5672 konsultācijas.
- konsultāciju sniegšana Eiropas Savienības iestāžu tulkošanas dienestiem terminoloģijas izstrādes un tulkošanas metodikas jautājumos – pārskata periodā sniegtas 113 konsultācijas.
- pēc valsts pārvaldes iestāžu pieprasījuma – atzinumu sniegšana par tulkojumu valodas un terminoloģijas kvalitāti – pārskata periodā izvērtēti 15 kļūdu labojumu priekšlikumi (*corrigendum*) attiecībā uz publicētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem.
- nodrošinot valsts līdzdalību Eiropas Savienības iestādēs un aģentūrās, M. Baltiņš 2009. gadā divas reizes (martā un novembrī) kā Latvijas delegēts pārstāvis piedalījies Eiropas Savienības institūciju tulkošanas centra valdes sēdēs Luksemburgā.

- atbilstoši pilnvarojumam nozaru ministrijām nodrošināta informācija par Eiropas Savienības Padomes juristu lingvistu darba grupas (B13) apspriedēm.
 - semināru organizēšana un vadīšana Eiropas Savienības un Latvijas Republikas iestāžu darbiniekiem:
 - seminārs Eiropas Parlamenta, Eiropas Komisijas, Eiropas Kopienu Tiesas un Revīzijas Palātas tulkotājiem par aktuālākajiem terminoloģijas darba jautājumiem un Tulkošanas un terminoloģijas centra pieredzi Luksemburgā 2009. gada februārī (organizēja Eiropas Parlamenta Personāla attīstības nodaļa, vadīja Tulkošanas un terminoloģijas centra direktors Māris Baltiņš);
 - seminārs "Kvalitātes vadības sistēma tulkošanā un rediģēšana kā šīs sistēmas elements" Briselē 2009. g. jūnijā (vadīja Terminoloģijas un metodikas nodaļas vadītāja Inese Treimane);
 - Valsts administrācijas skolas seminārs "Raksturīgākās kļūdas tiesību aktu tulkojumos, to identificēšana un labošana" Rīgā 2009. g. jūnijā (vadīja Terminoloģijas un metodikas nodaļas vadītāja Inese Treimane; piedalījās redaktore Astra Feldmane, terminoloģes Undīne Kravale-Vīduša un Ilze Locika);
 - Valsts valodas centra, LR Ārlietu ministrijas, Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā un Latvijas Zinātņu akadēmijas organizētā konference "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – izstrādājot vienotu terminoloģiju" Rīgā 2009. g. 16. oktobrī (vadīja un ar ziņojumu uzstājās Valsts valodas centra direktors prof. Māris Baltiņš; piedalījās direktora vietnieks Agris Timuška, Terminoloģijas un metodikas nodaļas vadītāja Inese Treimane, redaktore Astra Feldmane, terminoloģes Undīne Kravale-Vīduša un Ilze Locika).
 - studentu mācību prakses vadīšana – pārskata periodā vadīta tulkošanas prakse Ventspils Augstskolas un Starptautiskās Praktiskās psiholoģijas augstskolas studentiem, kā arī administratīvā prakse Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes un Rīgas Stradiņa Universitātes studentiem.
- 2.7. Būtiskākais uzlabojums pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā – iespēja personām iesniegt iesniegumus un saņemt atbildes elektroniskā veidā (e-pasts, interaktīvā saziņa mājaslapā u.tml.), kā arī izmantojot elektronisko parakstu.
- 2.8. Iestādes darbības stratēģija pārskata periodam nav izstrādāta un apstiprināta.
- 2.9. Pārskata periodam apstiprināti šādi politikas rezultāti un to rezultatīvie rādītāji:
- konstatēto pārkāpumu īpatsvars valodas lietošanas jomā no veikto pārbaužu skaita (%) – 50;
 - tulkojumu un terminu datubāzes unikālo apmeklētāju skaits (tūkst. mēnesī) – 9.
- Politikas rezultatīvo rādītāju izpilde nodrošināta plānotajā apjomā, respektīvi, šajos darbības virzienos noteiktie mērķi uzskatāmi par sasniegtiem.
- 2.10. Iestādes darbības rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izpildes analīze sniegta šā pārskata 2.2. un 2.3. punktā.
- 2.11. Mērķu sasniegšanu kavējošs faktors – sabiedrības pārmērīgā politizācija, kas būtiski apgrūtina valsts pārvaldes iestāžu lēmumu savlaicīgu un pilnvērtīgu izpildi.
- Mērķu sasniegšanu veicinošs faktors – iestādes personāla augstais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

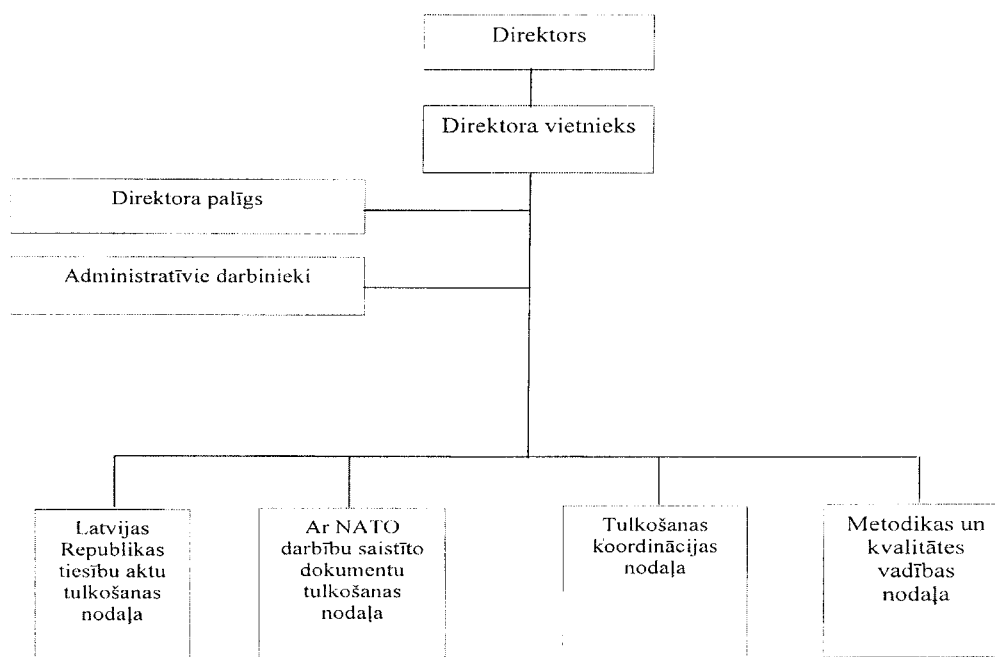
- 2.12. Piešķirto finanšu līdzekļu izmantošanas optimizēšanas pasākumi – iestāžu reorganizācijas rezultātā būtiski optimizēta finanšu līdzekļu izmantošana.
- 2.13. Pārskats par iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai – atbilstoši Tieslietu ministrijas Iekšējā audita nodaļas veikto auditu ieteikumiem izstrādāti iekšējie normatīvie akti attiecībā uz iekšējās kontroles un kvalitātes vadības jautājumiem.

Pārskats par veikto strukturālo reorganizāciju:

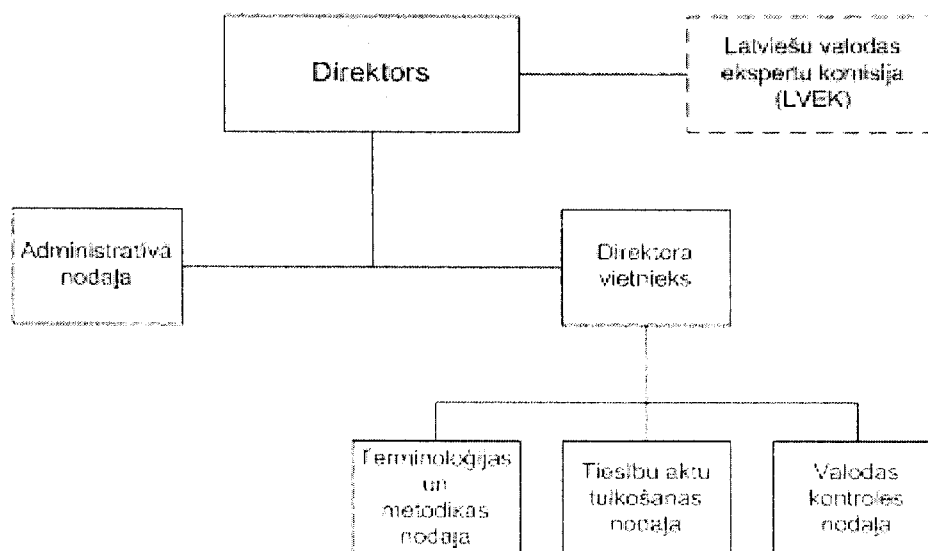
Valsts valodas centra struktūra līdz 30.06.2009.

Valsts aģentūras "Tulkošanas un terminoloģijas centrs" struktūra līdz 30.06.2009.

Valsts valodas centra struktūra pēc 01.07.2009.

3. Personāls

Amata vietu skaits – 39;

faktiskais vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 20;

faktiskais ierēdņu skaits pārskata gadā – 19;

personāla izglītība – augstākā; iestādē regulāri notiek personāla profesionālās sagatavotības semināri, konkrēti – juridiskos un cilvēktiesību jautājumos saistībā ar *Valsts valodas likuma īstenošanu*; ierēdņi 2009. gadā apmeklējuši arī Valsts administrācijas skolas u.c. izglītojošu institūciju rīkotus mācību kursus;

personāla mainība – pārskata periodā paaugstināta, jo reorganizācijas rezultātā abu iestāžu kopējais štata vietu skaits samazināts no 52 līdz 39.

Personāla skaits sadalījumā pa vecuma un dzimuma grupām:

Vecums / dzimums	Sievietes (skaits)	Vīrieši (skaits)
20–29 gadi	8	1
30–39 gadi	4	3
40–49 gadi	6	2
50–59 gadi	7	4
60–69 gadi	2	2
70 gadu un vairāk	0	0
Kopā:	27	12

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Komunikācija ar sabiedrību notiek regulāri, aktuālo informāciju sniedzot iestādes mājaslapā internetā, tādējādi nodrošinot arī atgriezenisko saikni.

4.2. Īpaši pasākumi sabiedrības viedokļa izziņāšanai netika īstenoti ierobežoto finanšu resursu dēļ. Ir pamats uzskatīt, ka sabiedrības apmierinātību ar iestādes darba kvalitāti raksturo nelielais apstrīdēto un pārsūdzēto lēmumu skaits.

4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru pārskata periodā netika īstenota.